

Arvioitavat kokonaisuudet: Kariologia ja endodontia

EPA 1: Juurihoidon vaativuuden arviointi.....	2
EPA 2: Operaatiomikroskoopin käyttö juurihoidossa.....	4
EPA 3: Resiini-infirtaatio	7
EPA 4: Potilastapauskeskustelu - infektiokussaneeraus.....	9
EPA 5: Apikaali-HF:n tulkinta ja käyttö seurannassa.....	11

EPA 1: Juurihoidon vaativuuden arviointi

EPA 1 mittaa erikoisalan perusosaamista. Se on alan ensimmäinen EPA ja tarkoitettu suoritettavaksi koejakson alkuvaiheessa.

EPA suoritetaan todellisen kliinisen potilastapauksen esitietojen sekä kliinisten ja radiologisten löydösten perusteella. Suoritumista arvioidaan Juurihoidon Käypä Hoito -suosituksen ja etenkin sen ”Juurihoidon vaativuuden arviointi” -taulukon avulla. Koulutettavaa tulee informoida ko. suosituksesta ja sen käytöstä arvioinnissa etukäteen, mutta hän ei saa käyttää suositusta tai sen taulukkoa EPA:n aikana.

Lyhyt kuvaus

Juurihoidon vaativuuden arviointi anamnestisten tietojen, kliinisen ja radiologisen tutkimuksen perusteella

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen; Terveystietäminen; Oma osaaminen; Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot; Ammatillisuus

Suoritusta koskevat odotukset

a. tiedot (taulukko kohta A):

- ymmärtää potilaslähtöisten tekijöiden vaikutuksen hoidon vaikeusasteeseen

b. taidot (taulukko kohdat B-C):

- ymmärtää kliinisten ja rtg-löydösten merkityksen hoidon toteuttamisen kannalta
- tunnistaa mahdolliset omat osaamispuutteet hoidon toteutuksessa

Arviointi

Asteikolla 1-5; kaikista saatava vähintään 3/5.

Potilaslähtöiset tekijät

- 1. Ei huomioi
- 2.
- 3. Tunnistaa osittain
- 4.
- 5. Huomioi kattavasti

Diagnostiset ja hoidolliset tekijät

- 1.Ei huomioi
- 2.
- 3.Tunnistaa osittain
- 4.
- 5. Huomioi kattavasti

Muut huomioitavat tekijät

- 1.Ei huomioi
- 2.
- 3.Tunnistaa osittain
- 4.
- 5. Huomioi kattavasti

Hoitosuunnitelma: käyntikertojen määrä ja ajoitus; restoratiivinen hoito; seurantasuunnitelma

- 1.Ei huomioi
- 2.
- 3.Tunnistaa osittain
- 4.
- 5. Huomioi kattavasti

EPA 2: Operaatiomikroskoopin käyttö juurihoidossa

EPA 2 mittaa erikoisalan perusosaamista. Se on alan toinen EPA ja tarkoitettu suoritettavaksi koejakson aikana.

EPA suoritetaan taitopajassa tai vastaanottotiloissa tarkoitusta varten valmistellun fantomkallon avulla. Kuusi ylä- ja alaleuan kaikkien hammasryhmien (inkisiivi-kulmahammasalue, premolaarit ja molaarit) Frasaco-hammasta on korvattu humaanihampailla, joissa on tehtynä perusavaus. Tehtävässä arvioidaan mikroskoopin käytön sujuvuutta, koulutettavan suoriutumista anatomisten ja morfologisten rakenteiden tunnistamisessa ja jatkotoimenpiteiden suunnittelussa. Koulutettavaa tulee etukäteen informoida tehtävän luonteesta ja sen vaatimista tiedoista ja taidoista (mikroskoopin käyttö, morfologian tuntemus).

Lyhyt kuvaus

Operaatiomikroskoopin käyttö juurihoidossa

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen; Terveystietäminen; Oma osaaminen; Ammatillisuus

Suoritusta koskevat odotukset

a. mikroskoopin käsittely:

- hallitsee potilaan ja mikroskoopin perusasettelun ja fokuksen käytön ylä- ja alaleuan hammasryhmissä
- hallitsee suurennosten optimaalisen hyödyntämisen

b. anatomia ja morfologia:

- tunnistaa nähtävissä olevat morfologiset rakenteet ja maamerkit
- tunnistaa perusavausten puutteet

c. kliininen päättely:

- tunnistaa perusavauksen vaatimat jatkotoimenpiteet
- tunnistaa mahdolliset hoidon ennustetta heikentävät tekijät

Arviointi

Asteikolla 1-5; kaikista saatava vähintään 3/5.

Mikroskoopin käsittely

- 1.Ei hallitse
- 2.
- 3.Hallitsee osittain
- 4.
- 5. Hallitsee hyvin

Anatomia ja morfologia

- 1.Ei hallitse
- 2.
- 3.Hallitsee osittain
- 4.
- 5. Hallitsee hyvin

Kliininen päättely

- 1.Ei hallitse
- 2.
- 3.Hallitsee osittain
- 4.
- 5. Hallitsee hyvin

Yleinen arviointi toiminnasta ja taidoista

- 1.Ei hallitse
- 2.
- 3.Hallitsee osittain
- 4.
- 5. Hallitsee hyvin

Ohjeet harjoituskallion valmisteluun

Pyritään valitsemaan hampaita, joissa esim. pulpakavumin obliteraation vuoksi perusavauksen viimeistely ja juurikanavien tunnistaminen on keskimääräistä vaativampaa. Valmistellaan epätäydelliset tai riittämättömät perusavaukset, jotka vaikeuttavat juurikanavien paikallistamista ja vaativat korjaavia toimenpiteitä ennen kanavapreparoinnin aloittamista. Tällaisia voivat olla esimerkiksi:

- liian pieni ja liian sentraalisesti tehty perusavaus ylä- ja alamolaareissa
- liian pieni ja bukkaalisesti sijoittuva perusavaus premolaareissa
- liian laaja ja väärin (sentraalisesti) sijoitettu perusavaus molaarissa tai premolaarissa, jonka vuoksi yksi tai useampia kuspeja tai seinämiä vaatii katkaisun farktuurariskin pienentämiseksi
- liian pieni, vain tuberculumin alueelle sijoittuva perusavaus inkisiiveissä
- poistoa vaativa jäännösyhdistelmämuovi perusavauksen alueella
- bukkaalisen ja linguaalisen kanavan paljastava, mutta isthmuksen peittävä perusavaus alamolaarissa (liian konservatiivinen mesiaaliseen preparointi)
- mesiosentraalisen kanavan suuaukon peittävä perusavaus ylämolaarissa (liian konservatiivinen mesiaaliseen preparointi)
- pulpan katto osittain poistamatta

- tertiaaridentiini molaareiden pulpakavumin pohjassa
- pulpakivet
- perforaatiot

Anatomisten, morfologisten, patologisten löydösten tunnistamisessa voidaan kiinnittää huomiota esimerkiksi seuraaviin seikkoihin (hampaista ja perusavauspreparoinneista riippuen):

- pulpakavumin pohjan tunnistaminen värin perusteella (erityisesti molaarit)
- pulpakavumin tertiaaridentiinin, pulpakaton jäänteiden ja/tai fraktuuroiden tunnistaminen
- linguaalisen kanavan suuaukon paikallistaminen ylänelosen liian pienen, bukkaalisesti sijoitetun perusavauksen alueella
- perforaation tunnistaminen
- kuspien tai seinämien katkaisun tarpeen tunnistaminen
- korjaavan hoidon materiaalien tunnistaminen perusavausalueella

Koska ko. leukoja ja hampaita on tarkoitus käyttää useita kertoja, pääpaino kohdistuu mikroskoopin käyttöön, ja käytettävissä olevat välineet rajoitetaan sellaisiin instrumentteihin, joilla ei vaurioiteta jäännöskudoksia:

- tasopeili
- ientaskumittari sondin sijaan (tylppä kärki)
- lyhyt ISO 06- tai korkeintaan 08 käsi-instrumentti juurikanavien suuaukon paikallistamista varten. Koulutettavan tulee välttää kanavien suuaukkojen preparointia (tavoitteena on kanavien **tunnistaminen ja paikallistaminen**, ei preparointi)
- kuituvalo kanavien suuaukkojen ja erityisesti fraktuuroiden tunnistamisessa (käytettävä mikroskoopin valo sammutettuna)

EPA 3: Resiini-infilitraatio

Lyhyt kuvaus

Resiini-infilitraatio huomioidaan osana lapsen ja nuoren suun ja hampaiden kokonaihoitosuunnitelmaa. Toimenpide tehdään oikean diagnoosin perusteella ja suoritetaan teknisesti oikein hampaiden vapaille pinnoille tai approksimaalipinnoille.

Määritelmä ja rajoitukset

- erikoistuva hammaslääkäri osaa arvioida, milloin resiini-infilitraatio on indikoitu
- erikoistuva hammaslääkäri suoriutuu teknisesti toimenpiteestä potilaan ko-operaation puitteiss

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- puutteet diagnostiikassa
- puutteellinen kirjaaminen
- puutteet teknisessä osaamisessa

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- oma osaaminen ja tiedonhallinta
- vuorovaikutustaidot
- terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- potilasasiakirjoihin ja rtg-tutkimuksiin tutustuminen
- potilaan kliininen tutkimus
- potilaan huomioiminen ikään sopivalla tavalla
- teknisesti oikein suoritettu toimenpide
- toimenpiteen indikaation ja suoritettujen toimenpiteiden kirjaaminen
- toimenpiteen onnistumisen ja vaikuttavuuden seuranta ja huomioiminen yksilöllisen tarkastusvälin suunnittelussa

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- toimenpiteen ja kirjausten läpikäyminen, tarvittaessa ohjaajan kanssa
- kirjallisuuteen ja ohjeisiin perehtyminen (toimenpiteeseen liittyvät tutkimusraportit ja muut julkaisut, Käypä Hoito)

Arviointimenetelmät

- arviointilomake: itsearviointi ja keskustelu

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

1. – 3. vuosi. Riippuu polikliinisen toiminnan määrästä ja luonteesta.

Kirjallisuus

1. Borges AB, Caneppele TM, Masterson D, Maia LC. IS resin infiltration an effective esthetic treatment for enamel development defects and white spot lesions. A systematic review. *Journal of Dentistry* 2017 Jan;56:11-18. doi: 10.1016/j.jdent.2016.10.010.
2. Doméjean S, Ducamp R, Léger S, Holmgren C. Resin infiltration of non-cavitated caries lesions: a systematic review. *Medical Principles and Practice* 2015;24(3):216-221. doi: 10.1159/000371709.
3. Ekstrand KR, Zero DT, Martignon S, Pitts NB. Lesion activity assessment. *Monographs in Oral Sciences* 2009;21:63-90. doi: 10.1159/000224213.

EPA 4: Potilastapauskeskustelu - infektiofokussaneeraus

Lyhyt kuvaus

Yleissairauden tai lääkityksen vuoksi kohonneen infektioriskin potilaan suun infektiofokustutkimus ja hoidon suunnittelu

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen; Terveiden edistäminen; Oma osaaminen; Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot; Ammatillisuus

Suoritusta koskevat odotukset

Hallitsee seuraavat osa-alueet

- a. Anamneesi
- b. Rtg: relevantit kuvaukset, tulkinta
- c. Kliininen tutkimus
- d. Kliininen arvio
- e. Relevantit lähetteet
- f. Hoidon suunnittelu
- g. Potilasasiakirjamerkinnot
- h. Yleisarvio

Arviointi

Asteikolla 1-5; kaikista saatava vähintään 3/5.

Potilaislähtöiset tekijät

- 1. Ei huomioi
- 2.
- 3. Tunnistaa osittain
- 4.
- 5. Huomioi kattavasti

Diagnostiset ja hoidolliset tekijät

- 1. Ei huomioi
- 2.
- 3. Tunnistaa osittain
- 4.
- 5. Huomioi kattavasti

Muut huomioitavat tekijät

- 1.Ei huomioi
- 2.
- 3.Tunnistaa osittain
- 4.
- 5. Huomioi kattavasti

Hoitosuunnitelma: toimenpiteiden ajoitus ja porrastus; seurantasuunnitelma

- 1.Ei hallitse
- 2.
- 3.Hallitsee osittain
- 4.
- 5. Hallitsee kattavasti

EPA 5: Apikaali-HF:n tulkinta ja käyttö seurannassa

EPA 5 mittaa erikoisalalle tyypillisen röntgenologisen diagnostiikan osaamista. Se on tarkoitettu suoritettavaksi 1-3. erikoistumisvuoden aikana.

EPA suoritetaan todellisten kliinisen potilastapauksen esitietojen sekä kliinisten ja radiologisten löydösten perusteella. Suoritumista arvioidaan mallivastauksen pohjalta. Koulutettavaa tulee informoida ko. suosituksesta ja sen käytöstä arvioinnissa etukäteen, mutta hän ei saa käyttää suositusta tai sen taulukkoa EPA:n aikana.

Lyhyt kuvaus

Endodontiaan liittyvien röntgenkuvien teknisen ja diagnostisen laadun arviointi

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen; Oma osaaminen; Ammatillisuus

Suoritusta koskevat odotukset

a.tiedot:

- ymmärtää 2-ulotteisen röntgenkuvauksen rajoitteet endodonttisessa diagnostiikassa
- ymmärtää tärkeimpien anatomisten rakenteiden aiheuttamat virhetulkintamahdollisuudet

b. taidot:

- tunnistaa anatomiset rakenteet
- osaa hyödyntää anatomisten rakenteiden kuvautumista kuvien laatua arvioitaessa

Arviointi

Asteikolla 1-5; kaikista saatava vähintään 3/5

Röntgenkuvan tulkinta

1. Ei huomioi
- 2.
3. Tunnistaa osittain
- 4.
5. Huomioi kattavasti

Eri kuvaustekniikoiden vertailu

1. Ei huomioi

- 2.
3. Tunnistaa osittain
- 4.
5. Huomioi kattavasti

Kuvaussuunnan arviointi

1. Ei huomioi
- 2.
3. Tunnistaa osittain
- 4.
5. Huomioi kattavasti

Muut huomioitavat tekijät: kuvan teknisen laadun arviointi

1. Ei hallitse
- 2.
3. Hallitsee osittain
- 4.
5. Hallitsee kattavasti